

W czasach współczesnych Kościół ewangelicki odkrywa na nowo Wieczerzę Pańską i częściej ją sprawuje. Jednocześnie zaś Kościół katolicki docenia nabożeństwo Słowa Bożego i rangę kazania w świętowaniu Eucharystii. Te elementy przybliżają wzajemnie do siebie obie tradycje służby Bożej niedzielnej.

Na chrześcijańskiej wspólnocie spoczywa wielka odpowiedzialność za wszystkich ludzi. Nie tylko bowiem Kościół katolicki czy ewangelicki, lecz także świat potrzebuje chrześcijańskiego święta, potrzebuje niedzieli i niedzielnej Służby Bożej. W celebracji bowiem dnia Pańskiego świat zostaje postawiony przed Bogiem w prośbie i uwielbieniu, w dziękczynieniu i żalu. Świętowanie niedzieli pozwala doświadczyć obecności Chrystusa i siły wiary.

Olsztyn

KS. WŁADYSŁAW NOWAK

KOMENTARZE – REFLEKSJE – MATERIAŁY DUSZPASTERSKIE

Kard. Carlo Maria Martini

JAK WSPÓLNIE MODLIĆ SIĘ PSALMEM?

WARTOŚĆ PSALMÓW

Między księgami Biblii Księga Psalmów ma całkowicie szczególną wartość: Księga zawiera 150 modlitw napisanych na wiele okazji przez różne osoby z ludu izraelskiego.

Pewnego wieczoru spróbujmy modlić się wspólnie, wybierając jedną z tych prastarych i przepięknych kompozycji. Psalmi zostały napisane kilka wieków przed narodzeniem Jezusa i stanowią niezwykle świadectwo wiary w Boga. Przedstawiają one czasami wielkie wydarzenia historii ludu hebrajskiego, jak przejście przez Morze Czerwone i przymierze na Górze Synaj; inne Psalmi natomiast opisują dramaty osobiste, takie jak nawrócenie grzesznika czy cierpienie chorego. Inne jeszcze są radosnymi modlitwami pochwały Boga: odsłaniają one głęboką wrażliwość starożytnych Hebrajczyków i ich zdolność odkrywania w harmonii stworzenia, potężnej ręki Stworzyciela. Wszystkie Psalmi powstają z codziennego doświadczenia narodu, który z prostotą i pasją opisuje przyjaźń Boga z ludźmi, uży-

wając obrazów właściwych dla świata, w którym żyje. Pan jak pasterz, który nas wiecie przez ścieżki najbardziej niedostępne, staje się w ten sposób tym, który nas broni w walce przed atakiem nieprzyjaciół.

Modlitwa Psalmami ma za sobą długą tradycję. Naród izraelski śpiewał je przy akompaniamencie cytry czy też innych instrumentów muzycznych we wszystkich ceremoniach religijnych. Ale wersety tych pieśni były także na ustach i w sercu każdego prostego człowieka hebrajskiego, który od świtu do zachodu słońca nadawał rytm poprzez modlitwę wszystkim chwilom własnego dnia.

Jezus często modlił się Psalmami. W wieku dwunastu lat, jako pielgrzym do świątyni jerozolimskiej, śpiewał psalmy przewidziane na czas wędrówki: «Ucieszyłem się gdy mi powiedziano: pójdziemy do domu Pana; i teraz nasze stopy stoją u twoich bram, Jeruzalem» (Ps 122,1—2). Ewangelia mówi nam, że Jezus uczęszczał do synagogi w Nazarecie w szabat, a więc włączał się do czytania Biblii i do recytowania Psalmów.

Poza tym Jezus był wierny obchodom sprawowania Paschy żydowskiej, a więc także śpiewowi wielkiego «Alleluja» z jego refrenem «Jego miłość trwa na wieki» (Ps 136). Czytając uważnie opowiadanie o męce Jezusa można dostrzec cytaty z wielu Psalmów, wreszcie Jego ostatnie słowa wypowiedziane na krzyżu są także z Psalmów: „Boże mój, Boże mój, czemuś mnie opuścił” (Ps 22,2) i „W ręce Twoje powierzam ducha mego” (Ps 31,6).

Wspólnota pierwszych chrześcijan, kierowana Duchem Świętym, uczyniła własnymi te modlitwy Psalmów, odnosząc do siebie samej to, co w Psalmach jest powiedziane o ludzie Bożym, Jeruzalem, Królu, Świątyni, Ziemi Obiecanej, królestwie, przymierzu.

Modlitwy żydowskie stają się modlitwami Kościoła, Nową Paschą jest Pan umarły i zmartwychwstały, wiecznym Przymierzem jest Eucharystia.

Z biegiem rozwoju Tradycji Kościoła każdy Psalm otrzymuje tytuł, który nam pomaga go rozumieć i zostaje wprowadzony poprzez antyfonę, która dostosowuje go do misterium Jezusa obchodzonego przez cały rok liturgiczny.

Co mogą powiedzieć Psalmi nam, ludziom dwudziestego wieku? Wierzę, że zawierają one przynajmniej trzy tajemnice:

— zdolność odczytywania dzieł Boga w świecie, będących wyrazem bliskości i przyjaźni Pana ze swoimi stworzeniami.

— zdolność odczytywania w głębi serca człowieka i doprowadzenie każdej radości i trudności do ufności i nadziei właściwej dla tego, kto wierzy w Boga.

— zdolność wyraźnego odczytywania historii narodu, i odkrywanie w nich realizacji planu Boga, który poprzez Izraela wzywa do zbawienia wszystkich ludzi.

JAK MODLIĆ SIĘ PSALMEM?

1. Nasza decyzja modlitwy wieczornej jednym Psalmem musi prowadzić nas przede wszystkim do wyboru odpowiedniego Psalmu. Każdy Psalm łączy się lepiej ze szczególną sytuacją naszego życia: może właśnie przeżywamy chwile radości albo też smutku, może przechodzimy okres szczególnej bliskości z Bogiem albo też, jak nigdy teraz, czujemy Go daleko od naszego życia. Psalmi są wiernym odbiciem uczuć człowieka i każde nasze zachowanie odbija się w jednym z nich. Tego wieczoru chcemy doświadczyć obecności Pana pośród nas i mamy wielkie pragnienie kontaktu z Nim; dlatego wierzę, że byłoby dobrze przeżyć to doświadczenie modlitwy poprzez Psalm 138 (137).

2. Wszyscy musimy mieć tekst przed sobą, ustawmy się w koło, na stojąco lub siedząco, aby mieć także konkretny znak naszego wspólnotowego działania. Wchodzimy w atmosferę modlitwy znakiem krzyża, któremu towarzyszy chwila ciszy. Musimy teraz zatrzymać naszą uwagę na rzeczywistej obecności Pana pośród nas i wiedzieć, że właśnie zaczynamy rozmawiać z Nim.

Teraz jeden z nas czyta po raz pierwszy bardzo spokojnie Psalm 138:

Będę Cię słauił, Panie, z całego mego serca,
 bo usłyszaleś słowa ust moich:
 będę śpiewał Ci wobec aniołów.
 Oddam Ci pokłon ku Twemu świętemu
 przybytkowi.
 I będę dziękował Twemu imieniu
 za łaskę Twoją i wierność,
 bo wywyższyłeś ponad wszystko
 Twoje imię i obietnicę.
 Kiedym Cię wzywał, wysłuchałeś mnie,
 pomnożyłeś siłę mej duszy.
 Wszyscy królowie ziemi będą Ci dziękować,
 Panie,
 gdy posłyszają słowa ust Twoich;
 i będą opiewać drogi Pańskie:
 «Prawdziwie, chwała Pańska jest wielka».
 Prawdziwie, Pan jest wzniosły i patrzy łaskawie
 na pokornego,
 pyszałka zaś dostrzega z daleka.
 Ty zapewnisz mi życie,
 wbrew gniewowi mych wrogów;
 wyciągasz swą rękę,
 Twoja prawica mnie wybawia.

Panie, na wieki trwa Twoja łaska,
 Nie porzucaj dzieła rąk Twoich!
 Pan za mnie wszystkiego dokona,

(według Biblii Tysiąclecia)

Pierwsza lektura Psalmu dała nam możliwość wniknięcia w ducha modlitwy, którą wybraliśmy, ustawiła nas wobec intencji autora i ogólnego znaczenia jego modlitwy.

4. Teraz ponownie odczytujemy Psalm od początku. I wszyscy wspólnie, z ogromnym spokojem, aby modlić się naprawdę chóralnie, ponownie rozpoczynamy czytanie go głosem przyciszonym. Musimy tutaj starać się przyswoić sobie słowa, które czytamy; to tak jak gdyby każdy z nas stawał na miejscu autora i tego wieczoru, w tym domu, wypowiedział po raz pierwszy Panu tę modlitwę.

5. Robimy teraz chwilę ciszy, w której każdy wybiera słowo czy zdanie Psalmu, które tak bardzo uderzyły jego uwagę. Jest to sposób, aby nie zatrzymywać się na powierzchni Psalmu, lecz aby go przenikać do głębi. Chcemy tak uczynić, żeby rozbrzmiewał w nas każdy szczegół, każdy fragment, i dojść do tego, aby uchwycić istotę jego orędzia i zarazem uniwersalność jego całości.

6. Bez dokładnego porządku zabieramy głos, jeden po drugim, kilka razy, zostawiając zawsze krótką przerwę po każdej myśli:

...wysłuchałeś słowa ust moich.

Pan patrzy na pokornego.

Twoja wierność... Twoje miłosierdzie.

Ty mi przywracasz życie...

Chcę Ci śpiewać...

Wzywałem Cię... dałeś mi odpowiedź.

Pan dokończy za mnie mojego dzieła.

7. Oto utożsamiliśmy się z autorem Psalmu i zgłębialiśmy do końca jego znaczenie; teraz umysł zostawia przerwę dla głosu serca. Słowa, obrazy i najpiękniejsze wyrażenia Psalmu stają się naszą modlitwą, podpowiadają nam spontanicznie niektóre, proste intencje:
 — Tego wieczoru uczymy się modlitwy, a Ty, Panie, *wysłuchałeś słowa ust naszych*, pomóż nam skorzystać z tego wspaniałego doświadczenia.

Wszyscy: «Panie, Twoja dobroć trwa na wieki!»

— Panie, *Twoja wierność* jest wielka, ale my ludzie często nie ufamy Twojemu słowu i postępujemy źle, uczyn nas zdolnymi do przyjęcia Twojego przebaczenia i doświadczenia Twojego *miłosierdzia*.

Wszyscy: «Panie, Twoja dobroć trwa na wieki!»

— Panie, Ty wezwałeś do istnienia każdego z nas, i każdego dnia *przywracasz nam życie*, pomóż nam uszanować także życie drugih,

a przede wszystkim tych osób tak bardzo słabych: dzieci i starszych. Wszyscy: «Panie, Twoja dobroć trwa na wieki!»

— Panie, jestem szczęśliwy, *chcę Cię wychwalać* ze wszystkimi dziećmi na świecie!

Wszyscy: «Panie, Twoja dobroć trwa na wieki!»

— Może jakaś rodzina naszego domu przeżywa właśnie chwile smutku z powodu śmierci kogoś im drogiego, Panie, w bólu *wzywali Ciebie, odpowiedz* na ich modlitwę i uczyn ich mocnymi w doświadczeniu.

Wszyscy: «Panie, Twoja dobroć trwa na wieki!»

— Nasze dzieci są jeszcze bardzo małe. Mają jeszcze przed sobą dużo drogi, muszą jeszcze dokonać licznych wyborów. *Panie, dokończ w nich dzieła*, które rozpocząłeś w dniu ich chrztu świętego.

Wszyscy: «Panie, Twoja dobroć trwa na wieki!»

Tak jak zaczęliśmy, tak i kończymy modlitwę znakiem krzyża. Chcemy tym podsumować wszystkie słowa modlitwy i przedstawić jej wielkiej rodzinie, jaką jest Bóg *Ojciec, Syn i Duch Święty*. Amen*.

Spolszczyli: JACEK PAWŁOWSKI

Kraków

i PIOTR JERZYKIEWICZ

Ks. Jerzy Chmiel

ŚWIATOWY DZIEŃ BIBLI, EKUMENICZNE DNI BIBLIJNE CZY NIEDZIELA BIBLIJNA?

Znak zapytania w tytule przy wyliczonych formach propagowania Biblii nie dotyczy zasadności tych form, lecz wyboru: jaka forma jest bardziej odpowiednia. Możemy na to pytanie od razu odpowiedzieć: wszystkie te formy zorganizowanej akcji poznawania Pisma św. osiągają swój cel, jeśli są stosowane we właściwym czasie, przy użyciu odpowiednich środków. Te akcje nie zastąpią osobistego systematycznego czytania i medytacji nad Biblią (*lectio divina*), niemniej jednak — z punktu widzenia socjotechnicznego — są potrzebne jako „mocne uderzenie” — środek uświadomienia sobie roli Pisma św., jaką zajmuje ono w życiu religijnym chrześcijanina.

* C. M. Martini, *Come pregare insieme un Salmo*, [w:] *La Bibbia — testo ufficiale CEI. Salmi — il libro della preghiera*, Roma 1988, s. 923—926.